
VSDTP:n (BOLSHEVIKKIEN) VII (HUHTIKUUN) KONFERENSSI

huhtikuun 24—29 pnä 1917

1. PUHE TOVERI LENININ ESITTÄMÄN TILANNETTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN PUOLESTA

huhtikuun 24 pnä

Toverit! Sitä, mitä Bubnov ehdottaa, pitää silmällä toveri Lenininkin päätöslauselma. Toveri Lenin ei heitä sivuun joukkoesiintymisiä, mielenosoituksia. Mutta nyt ei ole kysymys siitä. Erimielisyys on kontrollia koskevassa kysymyksessä. Kontrolli edellyttää kontrolloivaa ja kontrolloitavaa sekä jonkinlaista kontrolloivan sopimusta kontrolloitavan kanssa. On ollut kontrolli ja on ollut sopimus. Mitä kontrolli on antanut? Ei mitään. Miljukovin puheen (huhtikuun 19 pnä) jälkeen on sen mielikuvituksellisuus erikoisen selvä.

Gutshkov sanoo: „minä pidän vallankumousta paremman sotimisen keinona, tehkäämme pieni valankumous suurta voittoa varten“. Mutta nyt on armeijaan tunkeutunut pasifistisia aatteita, eikä voida sotia. Ja hallitus sanoo meille: „hävittäkää sodanvastainen propaganda, muuten me eroamme“.

Hallitus ei voi myöskään agraarikysymyksessä lähteä tyydyttämään talonpoikain vaatimuksia, auttaamaan viimeainittuja tilanherrain maiden haltuunotta-

misessa. Meille sanotaan: „auttakaa meitä hillitsemään talonpoikia, muuten me eroamme“.

Miljukov sanoo: „on säilytettävä rintaman yhtenäisyys, meidän on hyökättävä vihollista vastaan, innoittakaa sotilaiden mielet, muuten me eroamme“.

Ja tämän jälkeen meille ehdotetaan kontrollia. Se on naurettavaa! Ensin ohjelman hahmotteli edustajain Neuvosto, nyt sen hahmottelee Väliaikainen hallitus. Liitto, jonka Neuvosto ja hallitus solmivat seuraavana päivänä kriisin (Miljukovin puheen) jälkeen, merkitsee sitä, että Neuvosto on lähtenyt hallituksen mukaan. Hallitus hyökkää Neuvostoa vastaan. Neuvosto perääntyy. Kun tämän jälkeen puhutaan Neuvoston kontrollista hallitukseen nähden, niin se on tyhjää puhetta. Sen vuoksi ehdotan, ettei Bubnovin korjausta kontrollista hyväksyttäisi.

2. ALUSTUS KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ

huhtikuun 29 pnä

Kansallisuuskysymyksestä pitäisi tehdä laaja alustus, mutta koska aikaa on vähän, niin minun täytyy supistaa alustustani.

Ennen kuin ryhdymme käsittelemään päätöslauselmaluonnosta, on pantava merkille eräitä edellytyksiä.

Mitä on kansallisuussorto? Kansallisuussorto on se sorrettujen kansojen riistämisen ja rosvoamisen järjestelmä, ne sorrettujen kansallisuuksien oikeuksien väkivaltaiseen rajoittamiseen tähdätyt toimenpiteet, joita imperialistiset piirit toteuttavat. Kaikki tämä kokonaisuudessaan antaa kuvan siitä politiikasta, jota on tapana nimittää kansallisuussorron politiikaksi.

Ensimmäinen kysymys: mitkä ovat ne luokat, joihin nojaten jokin valta harjoittaa kansallisuussorron politiikkaansa? Tämän kysymyksen ratkaisemiseksi on ymmärrettävä, miksi eri valtioissa on erilaiset kansallisuussorron muodot, miksi jossain valtiossa kansallisuussorto on raskaampaa ja raaempaa kuin toisessa. Esimerkiksi Englannissa ja Itävalta-Unkarissa ei kansallisuussorto ole koskaan saanut pogromimuotoja, vaan se on esiintynyt sorrettujen kansallisuuksien kansallisten oikeuksien rajoitusten muodossa. Sen sijaan Venäjällä se on useinkin saanut pogromien ja verilöylyjen muodon. Joissain valtioissa taas ei ole lainkaan olemassa erikoistoimenpiteitä vähemmistökansallisuuksia vastaan. Kansallisuussortoa ei ole esimerkiksi Sveitsissä, jossa ranskalaiset, italialaiset ja saksalaiset elävät vapaasti.

Miten sitten on selitettävissä erilainen suhtautuminen kansallisuuksiin eri valtioissa?

Siten, että noilla valtioilla on erilainen demokraattisuuden aste. Kun valtiovallan johdossa Venäjällä oli aikaisempina vuosina vanha maaylimystö, saattoi kansallisuussorto ilmetä ja todellisuudessa ilmenikin verilöylyjen ja pogromien raa'assa muodossa. Englannissa, jossa on vissi määrä demokraattisuutta ja poliittista vapautta, on kansallisuussorto luonteeltaan vähemmän raakaa. Mitä tulee Sveitsiin, niin se lähen-telee demokraattista yhteiskuntaa, ja siellä on kansakunnilla enemmän tai vähemmän täydellinen vapaus. Sanalla sanoen, mitä demokraattisempi on maa, sitä heikompaa on kansallisuussorto, ja päinvastoin. Ja koska me demokratisoinnilla käsitämme määrättyjä vallassa olevia luokkia, niin tältä kannalta katsoen

voidaan sanoa, että mitä lähempänä valtaa on vanha maaylimystö, kuten oli asianlaita entisellä tsaarin Venäjällä, sitä voimakkaampaa on sorto ja sitä raa'emmat ovat sen muodot.

Kansallisuussortoa pitävät yllä kuitenkin muutkin kuin maaylimystö. Sen ohella on olemassa toinen voima — imperialistiset ryhmät, jotka siirtävät siirtomaissa omaksumansa kansallisuuksien orjuuttamisen menetelmät myös omaan maahansa ja tulevat täten maaylimystön luonnollisiksi liittolaisiksi. Niiden perässä kulkevat pikkuporvaristo, osa intelligenssiä ja osa työväen huippukerrosta, jotka myöskin nauttivat rosvouksen hedelmiä. Täten on olemassa kokonainen joukkio yhteiskunnallisia voimia, jotka tukevat kansallisuussortoa ja joitten johdossa on maa- ja finanssiylimystö. Todella demokraattisen järjestelmän luomiseksi on ennen kaikkea puhdistettava maaperä ja poistettava tuo joukkio poliittiselta näyttämöltä. (Lue päätöslauselman tekstiä.)

Ensimmäinen kysymys: millä tavalla on järjestettävä sorrettujen kansakuntien valtiollinen elämä? Tähän kysymykseen on vastattava, että Venäjään kuuluville sorretuille kansoille on annettava oikeus itse ratkaista kysymys siitä, tahtovatko ne jäädä Venäjän valtioon vaiko erota itsenäisiksi valtioiksi. Meillä on parhaillaan esillä konkreettinen selkkaus Suomen kansan ja Väliaikaisen hallituksen välillä. Suomen kansan edustajat, sosialidemokratian edustajat, vaativat Väliaikaiselta hallitukselta, että kansalle palautettaisiin ne oikeudet, jotka sillä oli ennen sen liittämistä Venäjään. Väliaikainen hallitus kieltäytyy tästä eikä tunnusta Suomen kansaa suvereeniseksi.

Kumman puolelle meidän on asetuttava? Ilmeisesti Suomen kansan puolelle, sillä on mahdotonta tunnustaa minkään kansan väkivaltaista pitämistä yhden valtion puitteissa. Esittäessämme kansojen itsemääräämisoikeuden periaatteen me nostamme siten kansallisuussortoa vastaan käytävän taistelun yhteistä vihollistamme, imperialismia vastaan käytävän taistelun tasolle. Ellemme tätä tee, voimme joutua sellaisten ihmisten asemaan, jotka valavat vettä imperialistien myllyyn. Jos me, sosialidemokraatit, kieltäisimme Suomen kansalta oikeuden tuoda esiin eroamistahtonsa ja tämän tahdon toteuttamisoikeuden, niin silloin me joutuisimme tsaarinvallan politiikan jatkajien asemaan.

Kysymystä kansakuntien **oikeudesta** vapaaseen eroamiseen ei saa sekoittaa kysymykseen kansakunnan eroamisen **välttämättömyydestä** jonakin ajankohdana. Proletariaatin puolueen on tämä kysymys ratkaistava kussakin yksityistapauksessa aivan erikseen, tilanteesta riippuen. Tunnustaessamme sorretuille kansallisuuksille eroamisoikeuden, **oikeuden** ratkaista valtiollisen kohtalonsa, me emme sen kautta ratkaise kysymystä siitä, **pitääkö** niiden tai näiden kansakuntien tällä hetkellä erota Venäjän valtiosta. Voin tunnustaa kansakunnalle eroamisoikeuden, mutta se ei vielä merkitse sitä, että minä velvoittaisin sen niin tekemään. Kansalla on oikeus erota, mutta olosuhteista riippuen se voi olla käyttämättäkin tätä oikeutta. Meille jää niinmuodoin vapaus agitoida joko eroamisen puolesta tai sitä vastaan, riippuen proletariaatin eduista, proletaarisen vallankumouksen eduista. Näin ollen eroamiskysymys ratkaistaan kussakin eri tapauk-

sessä erikseen, tilanteesta riippuen, ja juuri tämän vuoksi kysymystä eroamisoikeuden tunnustamisesta ei saa sekoittaa kysymykseen eroamisen tarkoituksenmukaisuudesta niissä tai näissä olosuhteissa. Minä henkilökohtaisesti vastustaisin esimerkiksi Taka-Kaukaasian eroamista ottaen huomioon Taka-Kaukaasian ja Venäjän yleisen kehityksen, proletariaatin määrätynlaiset taisteluehdot j.n.e. Mutta jos Taka-Kaukaasian kansat kuitenkin vaatisivat eroa, niin ne tietenkin eroaisivat, eivätkä ne kohtaisi meidän puoleltamme vastustusta. (L u k e e p ä ä t ö s l a u s e l m a n t e k s t i ä e d e l l e e n .)

Edelleen. Miten on meneteltävä niiden kansojen suhteen, jotka haluavat jäädä Venäjän valtion puitteisiin? Kun kansojen keskuudessa on ollut epäluottamusta Venäjää kohtaan, niin sitä on ennen kaikkea pitänyt yllä tsarismmin politiikka. Kun kerran ei enää ole tsarismia eikä sen sortopolitiikkaa, täytyy epäluottamuksen heikentyä ja Venäjän yhteyteen pyrkimisen kasvaa. Luulen, että tsaarinvallan kukistumisen jälkeen⁹ kansallisuuksia ei halua erota. Sen vuoksi puolue ehdottaa alueautonomian järjestämistä sellaisille alueille, jotka eivät halua erota ja jotka poikkeavat muista kielensä ja elinolojensa erikoisuuksien puolesta, kuten esimerkiksi Taka-Kaukaasia, Turkestan ja Ukraina. Tällaisten autonomisten alueiden maantieteelliset rajat määrää väestö itse taloudellisia, elinolo- y.m. ehtoja silmällä pitäen.

Alueautonomian vastapainona on olemassa toinen suunnitelma, jota jo pitkät ajat on suositellut Bund¹⁷ ja ennen kaikkea Springer ja Bauer, jotka ovat esittäneet kansallisen kulttuuriautonomian periaatteen.

Olen sitä mieltä, että tämä suunnitelma ei kelpaa sosialidemokratialle. Sen ydinajatus on seuraava: Venäjän on tultava kansakuntien liitoksi, ja kansakunnan on tultava yhtenäiseksi yhteisöksi liitettyjen ihmisten liitoksi, riippumatta siitä, millä valtion alueilla he asuvat. Kaikki venäläiset, kaikki armenialaiset j.n.e. järjestyvät omiksi erikoisiksi kansallisuusliitoiksi alueesta riippumatta, ja sen jälkeen vasta ne yhtyvät koko Venäjän kansakuntien liittoon. Tämä suunnitelma on tavattoman epäkäytännöllinen ja epätarkoituksenmukainen. Asianlaita on niin, että kapitalismin kehitys on hajoittanut ja reväissyt kansakunnista irralleen kokonaisia ihmisryhmiä, jotka ovat siroteltuina Venäjän eri kulmilla. Asianomaisten kansakuntien yksityisten henkilöiden liittäminen yhteen taloudellisten olosuhteiden luoman kansallisen pirstoutuneisuuden vallitessa — se merkitsee kansakuntien keinoitekoista järjestämistä, kansakuntien konstruoimista. Askarteleminen taas ihmisten liittämiseksi keinoitekoisesti kansakunniksi — se merkitsee natsionalismin kannalle asettumista. Sosialidemokratia ei voi hyväksyä tätä Bundin esittämää suunnitelmaa. Se hylättiin puolueemme konferenssissa vuonna 1912, eikä se yleensääkään, Bundia lukuunottamatta, ole sosialidemokraattisissa piireissä suosittu. Tätä suunnitelmaa nimitetään vielä kulttuuriautonomiaksi, koska se niistä mitä erilaisimmista kysymyksistä, jotka kiinnostavat kansakuntaa, eroittaa puhtaasti kulttuurikysymysten alan ja luovuttaa sen kansallisuusliittojen huomaan. Tällaisen eroittamisen lähtökohtana on se väittämä, että kulttuuri yhdistää kansakunnan yhdeksi kokonaisuudeksi. Edellytetään, että kansa-

kunnan uumenissa on toisaalta sellaisia pyrkimyksiä, jotka pirstovat kansakuntaa, esimerkiksi taloudelliset edut, ja toisaalta sellaisia pyrkimyksiä, jotka sitovat sen yhdeksi kokonaisuudeksi, ja että kulttuurikysymys on juuri sellainen.

Jällellä on vielä kysymys vähemmistökansallisuuksista. Niiden oikeudet on turvattava erikoisesti. Sen vuoksi puolue vaatii täydellistä tasa-arvoisuutta koulu-, uskonto- y.m. kysymyksissä ja kaikkien vähemmistökansallisuuksiin kohdistuvien rajoitusten poistamista.

9. § säättää kansakuntien tasa-arvoisuuden. Sen toteuttamiselle välttämättömät edellytykset voivat muodostua vasta koko yhteiskunnan täydellisen demokratisoinnin yhteydessä.

Meidän on vielä ratkaistava kysymys, miten on eri kansakuntien proletariaatti järjestettävä yhdeksi yhteiseksi puolueeksi. On olemassa suunnitelma, jonka mukaan työläiset järjestyvät kansallisuuksittain: niin monta kuin on kansakuntaa, niin monta on puoluetakin. Sosialidemokratia on hylännyt tämän suunnitelman. Käytäntö on osoittanut, että asianomaisen valtion proletariaatin järjestäminen kansallisuuksittain johtaa vain luokkasolidarisuusaatteen häviöön. Asianomaisen valtion kaikkien kansakuntien kaikki proletarit järjestyvät yhdeksi jakamattomaksi proletaariseksi kollektiiviksi.

Meidän kantamme kansallisuuskysymyksessä sisältyy siis seuraaviin perusajatuksiin:

- a) kansojen eroamisoikeuden tunnustaminen;
- b) alueautonomia niille kansoille, jotka jäävät asianomaisen valtion puitteisiin;

c) vähemmistökansallisuuksia varten erikoiset lait, jotka takaavat niille vapaan kehityksen;

d) asianomaisen valtion kaikkien kansallisuuksien proletaareja varten yhtenäinen jakamaton proletaarinen kollektiivi, yhtenäinen puolue.

3. LOPPULAUSUNTO KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ

huhtikuun 29 pnä

Esitetyt kaksi päätöslauselmaa käyvät yleensä yhteen. Pjatakov otti meidän päätöslauselmastamme kaikki muut kohdat, paitsi yhtä — „eroamisoikeuden tunnustaminen“. Joko tahi: joko me kiellämme kansakunnilta eroamisoikeuden, jolloin se on sanottava suoraan, taikka me emme kiellä tätä oikeutta. Suomessa on parhaillaan liikehtimistä, joka pyrkii kansallisen vapauden turvaamiseen; on myös käynnissä Väliaikaisen hallituksen taistelu sitä vastaan. Herää kysymys, kumpaa on kannatettava. Joko me kannatamme Väliaikaisen hallituksen politiikkaa, Suomen väkivaltaista pitämistä ja sen oikeuksien supistamista vähimmäismäärään, jolloin me olemme aluevaltauksien kannattajia, sillä valamme vettä Väliaikaisen hallituksen myllyyn, tai me kannatamme Suomen riippumattomuutta. Tässä on ilmaistava selvästi kantansa joko toisen tai toisen puolesta, ei voida rajoittua vain oikeuksien toteamiseen.

Irlannissa on käynnissä riippumattomuusliike. Kumpaa me kannatamme, toverit? Joko me kannatamme Irlantia, taikka me kannatamme Englannin imperialismia. Ja minä kysyn, kannatammeko me

niitä kansoja, jotka taistelevat sortoa vastaan, vai kannatammeko me niitä luokkia, jotka sortavat näitä kansoja? Me sanomme: koska sosialidemokratia suuntautuu sosialistiseen vallankumoukseen, sen on kannatettava imperialismia vastaan tähdättyä kansojen vallankumouksellista liikettä.

Joko me olemme sitä mieltä, että meidän on luotava selusta sosialistisen vallankumouksen etujoukkoa varten kansoista, jotka nousevat kansallisuussortoa vastaan,— ja silloin me luomme sillan Lännen ja Idän välille, silloin me todella suuntaudumme sosialistiseen maailmanvallankumoukseen; tai me emme tätä tee,— ja silloin me joudumme eriste-tyiksi, silloin me kieltäydymme siitä taktiikasta, joka imperialismiin hävittämiseksi käyttää hyväkseen kaikkia sorrettujen kansallisuuksien uumenissa tapahtuvia vallankumouksellisia liikkeitä.

Meidän on kannatettava jokaista liikettä, joka on suunnattu imperialismia vastaan. Mitä sanoisivat meille päinvastaisessa tapauksessa Suomen työläiset? Pjatakov ja Dzierzhynski sanovat meille, että kaikki kansallisuusliike on taantumuksellista liikettä. Se ei ole totta, toverit. Eikö sitten Irlannin liike Englannin imperialismia vastaan ole demokraattista liikettä, joka antaa iskun imperialismille? Ja eikö meidän ole tuettava tätä liikettä?..

Ensi kerran julkaistu kirjassa:

VSDTP(b):n Pietarin yleiskaupunkilainen

ja Yleisvenäläinen konferenssi

huhtikuussa 1917. M.—L., 1926